

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag
10 oktober 2006

Ons kenmerk
FEZ/CC/2006/39825

Uw brief van

Onderwerp

Toezegging AO inzake leraren en
lerarenopleidingen over reactie stelling AOB

Tijdens het AO inzake leraren en lerarenopleidingen heb ik toegezegd voor de Begrotingsbehandeling schriftelijk te reageren op de stelling van de Algemene Onderwijsbond (AOB) dat de investeringen in het onderwijs gerelateerd aan het Bruto Binnenlands Product circa 2 procentpunten zijn teruggevallen in vergelijking met het jaar 1975. Hierbij ontvangt u mijn reactie.

Hoofdboodschap AOB/ Onderzoek Universiteit Maastricht

De hoofdboodschap van de publicatie van de AOB is dat de onderwijsuitgaven als percentage van het BBP in de laatste 30 jaar zijn gedaald ten faveure van de gezondheidszorg en de sociale zekerheid. (aandeel onderwijsuitgaven in Bruto Binnenlands Product is circa 2 procentpunten teruggevallen in vergelijking met het jaar 1975). Deze daling is overigens omgeboogen in een stijging in het jaar 2002.

Echter, uit het onderzoek van de Universiteit Maastricht blijkt ook dat het aandeel van de onderwijsuitgaven in de totale overheidsuitgaven slechts licht is gedaald in de periode 1975-2005. Dit terwijl de maatschappelijke noden (wachtlijsten etc.) en de vergrijzing ertoe bijdroegen dat het budget en daarmee het aandeel voor de gezondheidszorg in het totale –krimpemde- overheidsbudget sterk is gestegen.

Reactie

In zijn algemeenheid is tegen de constatering dat het aandeel in het BBP is gedaald, weinig in te brengen. Gedurende een lange periode is een daling van de overheidsuitgaven als percentage van het BBP te ontdekken. Van 6,9% in 1975 tot 4,6% in 2001 (zie tabel 1).

Tabel 1	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Rijksuitgaven onderwijs ¹ als percentage van BBP	6,9	6,7	5,7	5,3	4,9	4,6	4,6	4,7	4,9	4,9	5,0

¹ De reeks van UM is niet eenvoudig te herleiden. Daarom is hier uitgegaan van de op OCW bekende Rijksuitgaven. Dit zijn de uitgaven van OCW voor onderwijs en studiefinanciering (gesaldeerd en inclusief apparaatskosten).

Nu zegt een dergelijke constatering op zich niet alles. Zoals ik in het AO van 5 oktober al met u heb gedeeld heb ik als besteedbaar budget voor het onderwijs liever een iets kleiner percentage van veel dan een iets groter percentage van weinig. Zo is het BBP in de periode 1975-2001 in nominale termen vermenigvuldigd met ruim een factor 4 en in reële termen (gecorrigeerd voor inflatie) met een kleine factor 2 (zie tabel 2). Een daling van 6,9% BBP in 1975 naar 4,6% BBP in 2001 lijkt dan ook negatiever dan het daadwerkelijk is.

De reële onderwijsuitgaven van het rijk zijn overigens sterk gestegen met 41% ten opzichte van 1975. Ditzelfde geldt ook voor de reële uitgaven per onderwijsdeelnemer (+38%).

De daling van de onderwijsuitgaven als percentage van het BBP is omgebogen in een *stijging* in de huidige kabinetsperiode. Ondanks de budgettaire krapte zijn de onderwijsuitgaven toegenomen. Het kabinet vindt investeren in onderwijs dan ook een belangrijk middel om te komen tot een hoogwaardige kenniseconomie.

Tabel 2: BBP en Rijksuitgaven onderwijs geïndexeerd (1975 = 100)

	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
BBP (lopende prijzen/ niet gecorrigeerd voor inflatie)	100	152	189	231	290	396	425	441	452	465	480
BBP (reëel/ gecorrigeerd voor inflatie)	100	115	116	136	149	184	189	190	191	193	196
Rijksuitgaven onderwijs (lopende prijzen)	100	147	156	177	204	263	285	300	318	329	344
Rijksuitgaven onderwijs (reëel/prijzen 1975)	100	111	96	104	105	122	127	129	134	137	141
Uitgaven per onderwijsdeelnemer (reëel)	100	108	98	112	111	125	128	130	133	135	138

Tot slot, uitgavencijfers zijn betekenisvol, maar zeggen niet alles. Veel belangrijker is dat we met de gedane uitgaven in internationale vergelijkingen goede onderwijsprestaties leveren. Ik verwijs hiervoor graag naar Education at a Glance.

Ik vertrouw erop u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd. Uiteraard ben ik bereid tijdens de begrotingsbehandeling deze brief nader toe te lichten.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Maria J.A. van der Hoeven